

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 34. szám.

Budapest, augusztus 24.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kladóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból.

Írta: dr. Kármán Elemér, kir. járásbíró. (Folytatás).

A kérdés tehát az, hogy bűnös-e a vádlott, vagy nem? A 12 esküdt közül legalább *nyolc*nek kell igennel szavazni, hogy a vádlottat bűnösnek mondják ki. Ha az igen szavazat kissebbségben van, akkor a felelet a kérdésre az, hogy *nem*. De ha *hat* szavazat is szól igenre, sőt még ha *hét* szavazat igenre és hat, illetve öt szól nemre, akkor is az annyit jelent, hogy a vádlott *nem bűnös*. Ez igen sajtáságos, de a törvényben benne van és ebből az következik, hogy a 12 esküdt közül legalább *nyolc*nek kell lenni, a ki a vádlott bűnösségéről meg van győződve, hogy valaki elítéltessek. Ez ismét arra vall, hogy az esküdszéki eljárás mennyire nagy feladatot ró azokra, a kik azt előkészítik.

Egy jó másfél óra múlva az esküdtek bezárt ajtaján kopogás hallatszik, az ajtót kinyitják és akkor az esküdtek közül az egyik, a kit ők maguk odabent főnöküknek, vagyis azóvivőjüknek megválasztottak, azt izeni a szolgálival az elnöknek, hogy határozatukat már meghozták. Erre a bíróság és az esküdtek elfoglalják helyeiket, de a teremben a vádlottak nincsenek jelen, az ő távollétükben a bíróság és a hallgatóság jelenlétében kihirdeti az esküdtek főnöke az esküdtek határozatát, a melyet közönségesen *verdiktnek* is szoktak nevezni:

„Becsületemre és lelkiismeretemre olvassa az esküdfőnök „Isten és ember előtt bizonyitom, hogy az esküdtek határozata a következő:

Bűnös-e L. József vádlott abban, hogy Nagyuton 1912 október 17-én K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölte?

Az esküdtek határozata: hétnél több igen.

A második főkérdésre:

Bűnös-e K. Ferencz, Boros Zsuzsanna abban, hogy L. Józsefet szándékosan reá birta arra, hogy Nagyuton, 1912 október 17-én törvényes hitvestársát, K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölje?

Az esküdtek határozata hétnél több igen!

E határozatból világos, hogy a vádlottak bűnösségét az esküdtek megállapították.

Vezessék be a vádlottakat, szól az elnök és megjelenik a két vádlott a fogházőrök által kísérve és az elnök

a jegyzővel előttük felolvastatja az esküdtek határozatát, szóról-szóra úgy, a mint azt az esküdtek főnöke az előbb felolvasta.

Értették, hogy önöket az esküdtek bűnösnek találták? „Igen», hangzik a vádlottak felelete.

Ezek után az elnök felhívja a kir. ügyészt, hogy tegye meg indítványát a büntetés kiszabására nézve.

A kir. ügyész a következő előterjesztést teszi.

„Indítványozom, hogy a kir. törvényszék az esküdtek határozatahoz képest mondja ki bűnösnek L. József vádlottat a Btk. 278. szakaszába meghatározott gyilkosság büntetében és ítélje el ugyan ezen §. alapján, továbbá mondja ki bűnösnek K. Ferenczné Boros Zsuzsannát a Btk. 278. szakaszába ütköző gyilkosság büntetében való, a Btk. 69. szakasza szerinti felbujtói bűnrészességben és a Btk. 278. §-a értelmében szabjon büntetést. L. Józsefre nézve. Súlyosító körülményül kérem betudni azt, hogy a gyilkosságot különös ravaszsággal, orvul, nyereségvágyból követte el és ártatlan gyermekeket, kiskorúakat fosztott meg apjuktól; reá nézve enyhítő körülményül csak az szolgálhat, hogy a cselekményt az elhalt felesége felbujtására követte el. K. Ferenczné Boros Zsuzsannára súlyosító körülmény, hogy férjét, gyermekeinek apját, a kívül a házastársi hűséget megszegte, megölette, gyermekeit atyjuktól fosztotta meg, reá nézve enyhítő körülményt fennforogni nem látok.»

A kir. ügyész tehát a súlyosító és enyhítő körülményeket felsorolhatja, de a Bp. 315. §§-a értelmében a kiszabandó büntetés *menyisége* iránt indítványában nem nyilatkozhatik, vagyis azt nem mondhatja meg, hogy példának okaért hány évi fegyházat tart kiszabandónak.

Az ügyész után a védők hozhatják fel a vádlottak védelmére azt, a mit lehet, majd pedig a sertettek képviselője tesz indítványt a kárterítés megítélése iránt.

Az utolsó szó a büntetés kiszabásának kérdésében is a vádlottaké. Ilvenkor kérheti a vádlott, hogy enyhő büntetést szabjon reá a törvényszék, vagy pedig: hangoztatja ártatlanságát.

Ezzel végződik az esküdszéki tárgyalás.

Ennek megtörténte után a bíróság visszavonul, hogy a vádlottak felett ítéletet hozzon. Esküdszéki ügyben ez csupán arra terjed ki, hogy a bíróság a törvény szakasznai szerint meghatározza, hogy ha az esküdtek

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általában oltsameri legjobb gyártás. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYPÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyár: Ontóna utca 3. — Régi hangszeresek javítása, vétele (a becsapás) — Árjegyzék minden hangszerrel külön koldetik.

bűnösnek mondták ki a vádlottakat, milyen törvényszakaszerint kell a bűncselekményt minősíteni és kiszabja rájuk azt a büntetést, a melyet megérdemelnek. Ha az esküdtek a vádlottat nem találják bűnösnek, felmenti a vádlottakat.

Olyan ügyekben, a midőn nincsenek esküdtek a bíróságban, az ítélet úgy a vádlottak bűnössége, valamint a büntetés mennyisége kérdésében is szól, vagy pedig ha a bíróság úgy találja jónak, felmenti a vádlottakat.

Minden esetben tehát az ítélet kétféle, *elítelő*, vagy pedig *felmentő*, így határozza ezt meg a Pp. 324. §-a. A Bp. 327. §-a értelmében az ítéletnek a következőket kell tartalmaznia:

1. Annak a kijelentését, hogy Ő Felsége a Király nevében van hozva.

2. A törvényszék nevét, a főtárgyalás helyét és napját, a bírák, a kir. ügyész, a védő, a jegyző, a vádlott neveit.

3. A vádlott személyes viszonyait.

4. Ha a vádlottat elítélik: a bűncselekmény megjelölését, a kiszabott büntetést, az előzetes letartóztatást, vagy vizsgálati fogság beszámítását és a bűnügyi költséget, valamint az elkobzás iránti rendelkezést.

5. Felmentés esetén a felmentést.

6. Végül az indokolást. E tekintetben ki kell emelnünk, hogy a bíróság, a mennyiben szakbírából áll, köteles az ítéletben előadni azokat a körülményeket, valamint azokat az indokokat, a melyek alapján a vádlottat bűnösnek találta. A bíró nem ítélet-érzés, vagy pusztá vélemény alapján, neki tüzetesen el is kell mondania, illetve az indokolásában írásban is kifejtetni, hogy miért találta a vádlottat bűnösnek. Ezzel szemben, miként lattnk, az esküdtek, mikor valakit bűnösnek mondanak ki, ezt nem indokolják. Magától értetődik, hogy ezért az esküdtek is csupán lelkiismeretük, meggyőződésük alapján tartoznak ítélni, azonban ők nem lévén jogászok, arra nincsenek kötelezve, hogy az ítéletet jogilag megindokolják.

A tanácskozás tehát befejeződik, kijön a bíróság és a törvényszék elnöke, bírái, esküdtek, ügyész, védők, vádlottak elfoglalván helyeiket, mindenki feláll és az elnök teljes csendben hirdeti ki az ítéletet:

„Ő Felsége a Király nevében!

A kir. törvényszék bűnösnek mondja ki L. József vádlott 1872 január 7-én született róm. kath. nagybajomi születésű, nagykúti lakos, magyar állampolgár, nős, vagyontalan, irni-olvasni tudó, népfelkeltő cipész. 1912 október 19. napjától előzetes letartóztatásban, november 30. napjától pedig vizsgálati fogságban van, a Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetében, a melyet azzal követett el, hogy Nagykoron 1912 október 17-én K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölte.

továbbá K. Ferenczné Boros Zsuzsanna, nagykúti születésű, 1884 október 14-én született, ev. ref. vallású, nagykúti lakos, özvegy, négy gyermek anyja, vagyonos, irni-olvasni tudó vádlottat, a ki 1912 október 17. napjától előzetes letartóztatásban, november 30-ik napjától pedig vizsgálati fogságban van a Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetében való, a Btk. 69. §-a szerinti felbujtói bűnrészességben és ezért elítéli:

L. Józsefet a Btk. 278. és 91. §§-ai alapján életfogytig tartó fegyházra, továbbá

K. Ferenczné Boros Zsuzsannát a Btk. 278., 69., 91. §§-ai alapján életfogytig tartó fegyházra, valamint netáni szabadulásuk esetére 10—10 évi hivatalvesztésre és politikai jogaiknak ugyanilyen tartamu felfüggesztésére.

A vádlottak a Bp. 480. és 481. §§-ai értelmében kötelesek az eddig felmerült bűnügyi költség fejében 162 kor 40 fillért egyetemlegesen, az ezután felmerülő bűnügyi költséget pedig külön-külön az államkincstárnak megfizetni, de költségeket a bíróság az 1890: LXIII. t.-cz. 4. §-a alapján L. Józseffel szemben, vagyontalansága miatt, egyelőre behajthatatlanoknak nyilvánítja.

Kötelesek a vádlottak a Pp. 489. §-a értelmében K. Gábor, Ferencz, Ilona és János sértetteknek évi 1600 korona évjáradékot nevezetteknek 24. éves koruk elértéig a vármegye árvaszékének pénztárába végrehajtás terhe mellett, minden év január 1-étől számított 15 nap alatt megfizetni.

A bíróság a bűnjelként őrzött egy drb. bot elkobzását a Btk. 61. §-a alapján elrendeli és a bűnjelet az ítélet jogerőre emelkedése után a kir. ügyésznek megküldi.

Az ügyvédek díja fejében a Bp. 485. §-a alapján Szügyvéd részére L. József vádlottal szemben 300 koronát, G. ügyvéd részére K. Ferenczné vádlottal szemben 400 koronát állapít meg.

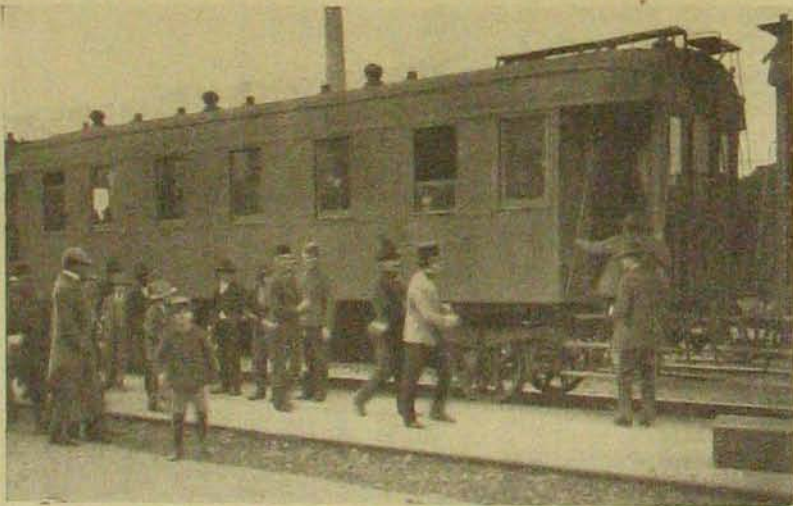
Indokolás.

Az esküdtek a hozzájuk intézett főkérdésekre hétélt több igen szavazattal feleltek.

Mint hogy az esküdtszék határozatával megállapított tényállás a vádlottakkal szemben a rendelkező részben meghatározott büntettek alkotó elemei foglalják magukban, a vádlottak bűnösségét ki kellett mondani és őket a Btk. 278. 69., 91. §§-ai értelmében meg kellett büntetni.

A bíróság L. József büntetésénél súlyosító körülménynek tekintette a vádlott büntetett előéletét, a cselekmény végrehajtásának alattomoságát és aljes indokul, ellenben enyhítő körülményül tekintette azt, hogy a vádlott másnak a reábirására cselekedett. K. Ferenczné büntetésének kiszabásánál a bíróság súlyosító körülménynek találta, hogy a vádlott férjét és gyermekeit apját ölette meg, ellenben enyhítő körülménynek vette a

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát** mely 10 perc alatt a legmunkásabb magint és fejfájást elműasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

A esendő folszál a vonstra, az utasok okmányait megvizsgálja.

A gyanus utasokat kihallgatják.

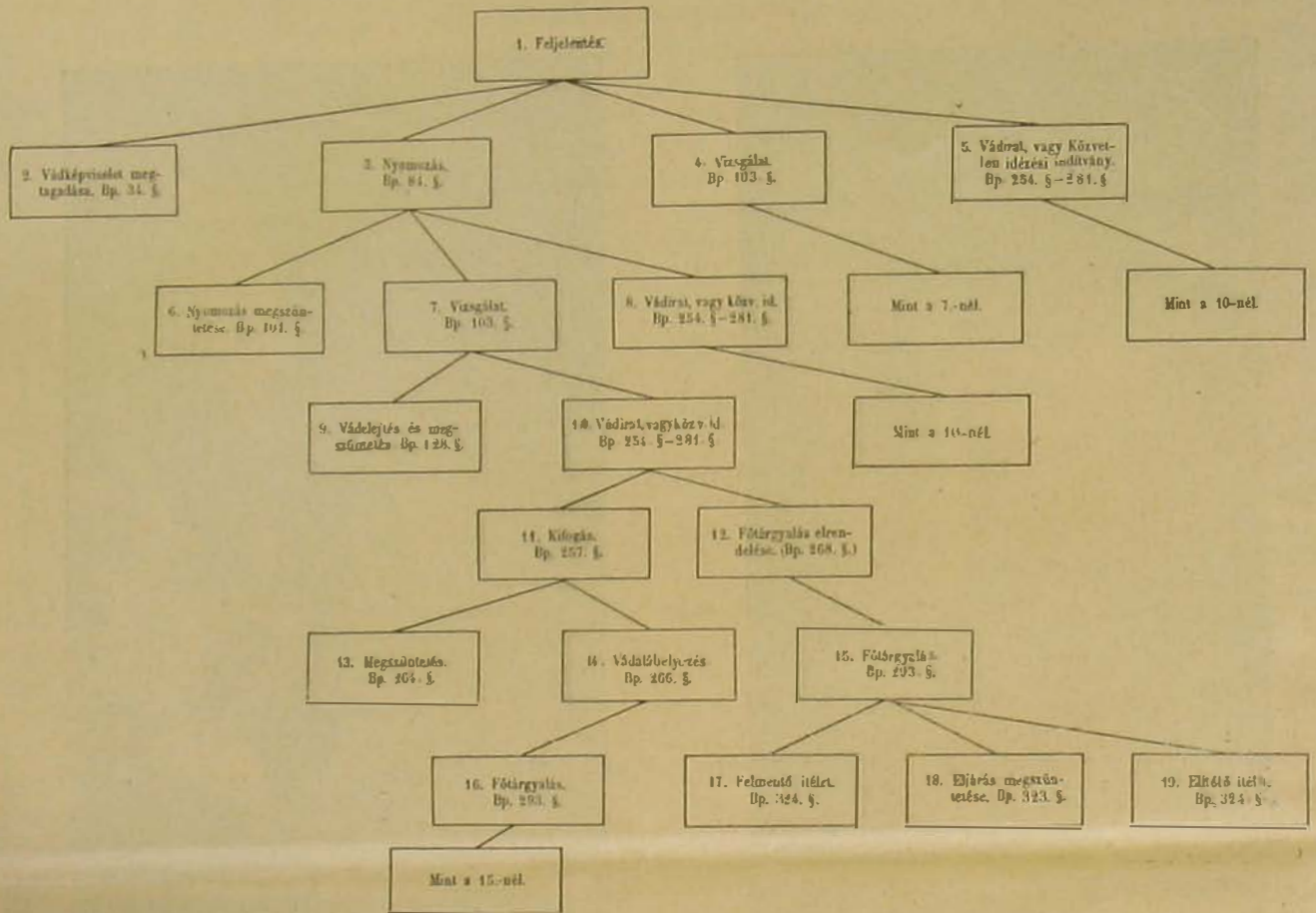
Gyanus utasok megmotozása.

Az elítéltek fogzágbán.

A kivándorlók ellenőrzése.

A törvényszéki bűnvádi eljárás szemléltető vázlatja (a közvád képviselete esetén).

vádlott büntetlen előéletét és a körülménynek mérlegelése alapján szabta ki a fent meghatározott büntetést.

Az ítélet egyéb részei a felhozott törvényszakaszon alapulnak.

Az ítélet kihirdetése után a Bp. 330. §-a alapján az elnök előbb megkérdezi a kir. ügyészt, azután pedig a vádlottakat, hogy megnyugszanak-e az ítéletben, vagy pedig élnek-e perorvoslással. Hogy melyek azok a perorvoslatok, azt a következő fejezetben fogjuk meglátni, itt még csak azt mondjuk el, hogy ebben az ítéletben a kir. ügyész s a sértettek képviselője megnyugodtak, azonban a vádlottak, valamint védőik felebezéssel éltek azért, mert nem tartják magukat bűnösnek.

Ezeket a perorvoslatokat a bíróság elfogadta, de azután a vádlottak vizsgálati fogságát fenntartotta addig, a míg a felsőbb bíróság meghozza ítéletét.

Az ítéleten kívül, a mint ezen a tárgyaláson látjuk, még egyéb határozatai is vannak a bíróságnak, nevezetesen mikor a tanúk megeskütését elrendelte, vagy a bizonyítás kiegészítése iránti indítványait a védőnek elutasította. Tudnunk kell tehát, hogy a büntető bírósá-

goknak kétféle határozata van: *ítélet* és *végzés*. Itélet az a határozat, a melyben a bíróság valakit bűnösnek mond ki és elítél, vagy pedig valakit felment. Minden egyéb határozat kivétel nélkül végzés. Végzést hoz tehát a bíróság: mikor bonczolást rendel el, feleket, tanukat idéz, vizsgálatot rendel, vagy a vizsgálatot megszünteti, a tanúk megeskütését elrendeli, valakit ellen vizsgálati fogságot vagy előzetes letartóztatást rendel el. Ilyenkor a végzést úgy hívjuk, hogy: p. o. vizsgálatot rendelő végzés, vád alá helyező végzés stb.

Az esküdtezék előtti és a szakbíróság (hármass törvényszéki tanács) előtti főtárgyalás közötti különbség a legzelelszerűbben úgy tűnik szemünkbe, ha annak szakait megkülönböztetve egymással szembeállítjuk és így látjuk, hogy mi minden marad ki a törvényszéki tárgyaláson!

I. Esküdtszéki főtárgyalás:	II. Törvényszéki főtárgyalás:
1. Főtárgyal. megnyitása.	1. Főtárgyal. megnyitása.
2. Esküdtek kisorsolása.	—
3. Esküdtek megeskütése.	—

BUTOR

készpénzért v. részleltézésre legjutányosabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

A kivándorlók ellenőrzése. — Megérkezés a határrendőrségre.

4. Vádlott kihallgatása.	2. Vádlott kihallgatása.
5. Bizonyító eljárás (tanúk, okiratok stb.).	3. Bizonyító eljárás.
6. Kérdések megállapítása és felolvasása.	—
7. Kir. ügyész előterjesztése a bűnösség kérdésében (vádbeszéd).	4. Kir. ügyész előterjesztése (úgy a bűnösség, mint a büntetés kérdésében; vádbeszéd).
8. Védőbeszéd.	5. Védőbeszéd.
9. Kir. ügyész válasza.	6. Kir. ügyész válasza.
10. Védő viszonzválasza.	7. Védő viszonzválasza.
11. Vádlott nyilatkozata.	8. Vádlott nyilatkozata.
12. Elnöki utmutatás.	—
13. Esküdtek tanácskozása.	—
14. Esküdtek határozatának kihirdetése.	—
15. Kir. ügyész előterjesztése a büntetés kérdésében.	—
16. Védő előterjesztése u. e. tárgyban.	—
17. Vádlott nyilatkozata.	—
18. Biróság tanácskozása.	9. Biróság tanácskozása.
19. Itélethirdetés.	10. Itélethirdetés.
20. Felek nyilatkozatai az ítélet felett.	11. Felek nyilatkozatai az ítélet felett.

Mielőtt a főtárgyalásra vonatkozó részt befejezném, még azt kell megemlítenem, hogy a törvényszék a főtárgyalás egész menetéről jegyzőkönyvet vesz fel, a melyben bennfoglaltnak a főtárgyalás menetének, az ott történeteknek hű leírása, a vádlottak, tanúk, szakér-

tők kihallgatása, szembesítése, megesketése, kimerítően és teljes hűséggel, valamint a felek előterjesztései, a meghozott összes határozatok és az ítélet. A mi tehát a főtárgyaláson történt, ott végbe ment, azt megtalálhatjuk pontosan ebben a főtárgyalási jegyzőkönyvben.

Ezt azért tartottam szükségesnek kiemelni, mert a csendőrök gyakorta jönnek abba a helyzetbe, hogy törvényszéki iratokat tanulmányozzanak, nevezetesen akkor, a midőn újrafelvételről van szó. Ilyenkor a csendőr újabb bizonyítékok és adatok után kutat, példának okáért olyan esetben, a midőn valakit felmentettek, de a csendőr rájutott, hogy új bizonyítékokat talált ellene. Ilyenkor a csendőr, mielőtt jelentését megteszi, jelentkezék a kiv. törvényszék büntető birójánál, kérje ki az illető iratokat és a főtárgyalási jegyzőkönyv, valamint az ítélet pontos elolvasása után győződjék meg arról, hogy tud-e ő valami olyan új adatot, bizonyítékot felhozni, a miről ott még nem volt szó.

Ennyit a törvényszéki főtárgyalásról. A ki még pontosabban és részletesebben kívánja azt ismerni, olvassassa el a Bp. XVIII. fejezetét, a 293—377. §-okat. De még ennél is inkább ajánlható a csendőröknek az, hogy ha csak tehetik, pl. tanuként vannak megidézve, vagy pedig elővezettek valakit a főtárgyalásra, üljenek le a hallgatóság padjára és halgassák végig a főtárgyalást. Így tanul a leendő biró, ügyész és ügyvéd is gyakornok korában, ott szerzi azokat a tapasztalatokat, a melyek alapján később dolgozik, kinek lehetne ez tehát hasznosabb, mint magának a csendőrnek, a ki előkészítője az egész főtárgyalásnak! Így tanulhatja csak azt meg, hogy hogyan lehet óvakodni a hibáktól és hogyan lehet ügy dolgozni a nyomozás során, hogy az a főtárgyalásnak alapja és pedig *biztos* alapja legyen. (Folyt. köv.)

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kárász-utca 6. — Alapítva 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kívánatra lépés árjegyvel és valamint őrsőknek választókkal szolgál.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A ki az esze után él!

Írta: Máthé Miklós törzsermester.

Június hó 25-ike van. Gyönyörű szép nyári vasárnap. Délutáni négy óra tájt az idő. Ünneplő ruhába öltözött csoportok jönnek a délutáni istentiszteletről. Egyes udvarokban már készülődnek a másnapi aratáshoz. Kaszúkat, geroblyéket raknak fel a szekerekre. A kapuk előtti deszkapadokon trécselő asszony nép üldögél. Más helyeken, az aratási kilátás felett, vagy munkásokkal vitatkozó gazdákat látunk.

Igy van az faluhelyen általánosságban. Ha újabb gazdasági munkába kezd a lakosság, abba rendszeren hét elején fog bele. Mintha szüksége volna az ezt megelőző vasárnapra. Segedelmet kérni Istentől a munkájához; összeszedni az újabb munkához való szerszámait; megbeszélni hűnyitvetni a dolgot a gazda- és munkástársakkal.

Igy történt ez 1911. évi június 25-én a pestmogyei Kerekegyháza is.

De a kép még nem teljes. Koresmáról még nincs benne szó, arról pedig ösvetlen beszélünk kell. Az ember nemcsak az Isten igéjéből merít erőt és kitartást a munkához, hanem — sőt főként — az alkoholból. Ezt pedig vasárnap csak a koresmákban kapja. Sör, bor, pálinka kell ilyenkor a magyarnak; erősíteni kell az embernek magát a nehéz munkához, meg aztán üdömással megünnepelni a jól sikerült szerződést. Van tehát ok a koresmázásra elég. Nem róhatja fel senki.

Kerekegyházán pedig csak pár koresma van. Itt ad faluközött mindkét nembeli fiatalság egymásnak vasárnaponként és itt folynak le az áldomázások is.

Az egyikből, a Horváth-fele koresmából már is cigányzene hallik. Vagy a fiatalság tánczol, vagy csak úgy mulat valaki a zene mellett bent a koresmában, mert még csak a klarinét henezgő visitása és a nagybőgő méltatlankodó dünyögése hallatszik ki egy-egy ajtónyitáskor.

De egyszerre hangosabb lesz a zeneszó. A mulatónak szűk lett a koresmaszoba. Jó kedvével kikivánczol az utcára. Hadd lássa meg a világ, ki mulat, kinek van pénze. Egyik koresmában már kitétt magáért, most megy a másikba, hogy irigységet ne támaszson a koresmárosok közt. Természetesen követi a banda is, mert hát Volenszki Mátyásnak pénze van, és fizet a szegény cigánynak bőségesen.

Most is, a mint egy rikkantással kiponderedik az utcára, százkoronást loboogat a kezében. S nehogy azt bigyje ez az irigy világ, hogy csak úgy csalogatja vele az eszeveszetteen muzsikáló cigánybandát, hát mindjárt kétfelé szakítja a ropogós bankót és egyik felét a primás vonójába huzza s aztán még hangosabban elrikkantja magát: „huzd! füstös, a másik fele is a tied!”

Veszokedett hangzavar ter elő e csalogató, biztató

szavakra a már többszörösen összetakolt szárazfákából s Kerekegyháza egyébként is érdemes völgyvetői egymást tálszárnyalva igyekeznek a mulató fölébe huzni és fujni a legkedvesebb nótáját; Volenszki pedig, mintha lefőzte volna e tétivel a falu egész lakosságát, hűszenként tekint körül a közelben-távolban bámuló emberiségen és még nagyobbakat rikkantva halad tánczlépésekben a másik koresma felé.

De egyszerre, hirtelen elakad a szava. Pedig nem történt semmi, csak éppen egy esendőr alakja tünt fel a láthatáron. Már azt hinné az ember, hogy vagy félelmeben vagy szegényletében mindjárt eltűnik a cigányok elől, mert visszafordult és elhallgattatta a bandát.

A ki azonban Volenszkit ismeri, tudja jól, hogy csak bálhiedelem az, Volenszki nem jön zavarba, inkább most, a esendőr láttára, kerekedik felül benne az ivóvirtus.

Úgy is lett. Csak pár szót szólott a primásnak, azok mindjárt új nótába kezdtek, Volenszki pedig, hogy még azok is megtudják, a kik a nótát nem ismerik, hogy ő mit huzat, a világ legkappanibb hangján kísérvé a zenekart, hirdette, hogy:

Kutyakapuzási esendő.

Zsándárral van körülállva . . .

Es haladt tovább.

A bámulók, s talán maga Volenszki is, azt hitték, hogy most mindjárt esendőri beavatkozás történik. Am Batár Antal esendőr ez. Örmester, a ki mint másodaltiszt csak pár nappal előbb vonult be a kerekegyházi őrsre s mint hosszabb szabadságon levő őrsparancsnokát helyettesítő ideiglenes őrsparancsnok csupán sétát tett a községben, nem váltotta be az imént hozzáfűzött reményeket; rá se nézett az előtte még ismeretlen Volenszkire; folytatta sétáját tovább, mintha nem is érdekelné az eset.

Nem így a közönség. Ez nyílt kihívásnak vette a czéltatos nótát s bizony többen mondogatták: „no! ezt se hittem volna!” Sőt egyikük, egy magasabbrangu nyugalmazott tisztviselő meg is szólította az örmestert: — No! mit szól a szomszédomhoz örmester ur?

— Nem ismerem — válaszol a kérdésre az örmester — de úgy látszik jó kedve és sok pénze van!

— Nincs annak kérem! Szegény ember az; tódítja a tisztviselő a szót tovább, — éppen a napokban mondtam neki, hogy miért nem megy dolgozni, mit lopja a napot ebben a nagy dolog időben. S mit gondol, mit felelt rá? Azt, hogy csak az dolgozik, a kinek esze nincs, ő megél az esze után is! Pedig tudtommal nem foglalkozik szellemi dolgokkal sem — világosítja fel az örmestert.

Ez már szöveget ütött az örmester fejébe s különösen mikor otthob egyik esendőr szintén azt állította, hogy Volenszki csakugyan szegény ember s hogy utóbbi időben való tékozló költsékezése már mindenki előtt feltűnővé lett, elhatározta, hogy utána néz a dolognak, gyanítván, hogy nevezett bizonyára azokkal a környék-

beli szarvasmarha-, ló- és sertésfolvajokkal áll össze-köttetésben, a kiknek a kiderítetlenül maradt cselekményeiről szóló iratait már a bevonulása után kezébe nyomta az őrsparancsnok, hogy tanulmányozza.

Puhatolni kezdett tehát Volenszki után s már a következő napon megtudta, hogy utóbbi időben Major István szintén kerekgyebazni lakossal szokott gyakran érintkezni, a fentebb említett vasárnap is azzal kezdte a mulatást, a többi mulatótársak, mint potyalesők, már csak a kocszmában esatlakoztak hozzájuk.

Megtudta azt is, hogy említett vasárnap közel 200 koronát mulatott el Volenszki s készpénzzel fizetett mindent.

A további puhatolás folytán megállapította azt is, hogy Volenszkinék szegény tanyai lakásán vidéki gazdálkodóknak látszó jól öltözött emberek gyakran megfordulnak s ugyanezek egyikével vagy másikával mulatni is látták őt, de az idegenek kilétét nem tudta megnevezni senki; csak éppen annyit sikerült az őrmesternek megnyugtatólag megállapítani, hogy állat lopások Volenszki lelkét nem terhelik.

A mulatózásoknál elköltött nagyobb pénzösszegek honnan és miből való származása azonban még felderítésre várt; mert, hogy az nem tisztességes keresetből származik az bizonyos.

Szolgálatba indult tehát Batár őrmester az őrsön legregebben levő s legkiterjedtebb személyi ismerettel rendelkező Korsós esenclérrrel s az ennek folyamán kipuhatolva ama adatok nyomán, hogy Volenszki vagy pénzhamisítókkal, vagy csalóbandával van összeköttetésben, előbb Major Istvánt vették kikerdezés alá, remélvén, hogy ez, mint büntetlen életű és semmiféle büncselekménynyel soha nem gyanúsított kisbirtokos, ha csak tud valamit Volenszki viselt dolgairól, bizonyosan megmond mindent.

Reményükben azonban csalódtak, mert Major, bár gyanus sóhajtozások közt, ismételten kijelentette, hogy nem tud semmit. Azt pedig, hogy Volenszki gyanus pénzszerezési manipulációiban neki valami része volna, határozottan tagadta.

Más irányban való további puhatolás során azonban felmerült annak a gyanuja, még pedig éppen a már kikérdezett Majorral kapcsolatosan, hogy Volenszki ama már közismert csalások folytán szerzi a pénzt, hogy jó pénzért háromszor, sőt többször annyi pénzt ígér tudatlan, hiszékeny parasztembereknek s ugyanígy csapta be Majort is és ez nem annyira társként, hanem inkább mint károsult jár vele, hogy kiesalt pénzét visszakaplhassa.

Megint csak Majorhoz kellett tehát fordulni s ezuttal már ez eredményesebben is sikerült.

A tapasztalatlan ember ugyanis a fentieknek való való közlése után már nyiltalban mert beszélni és elmondta, hogy tőle 400 koronát; egy másik gazdától 2000 koronát, egy harmadiktól pedig 120 koronát esalt ki Volenszki olyformán, hogy jó pénzért többször annyi

hamispénzt ígérve, Kecskebére hívta őket; ott bemutatott nekik két ismeretlen, kikunfélegybázainak mondott egyémet, a kik, mint mondták, a kecskebéti papokkal pénzhamisítási ügyben összeköttetésben állanak s ezek révén, ha kell, akár nyolczszorannyi hamispénzt is adhatnak jó pénzért.

A sok biztatásra, hitegetésre ők lépre mentek, a magokkal vitt összegeket a két embernek átadták s azok el is vitték azt mindjárt — állítólag — a papokhoz, a honnan kevés idő múlva az egyik azzal a kellemetlen hírral jött vissza, hogy a gép elromlott, pénzkészlet pedig éppen nincs, de pár nap alatt rendben lesz minden s akkor az őket illető pénzösszegeket Volenszkihez fogják kiküldeni s ott átvehetik.

Pár nap múlva el is mentek Volenszkihez, de ez türelemre intette őket, hogy várjanak egy hétig, akkorára feltétlenül megérkezik a várt pénz. De mikor egy hét múlva elmentek hozzá, már szóba se akart velük állani, hangoztatván, hogy azokat a félegyházi embereket ő sem ismeri, azok őt is becsapták, 400 koronát ő is vesztett, stb., s egyidejűleg rájuk ijesztett, hogy mindezekről pedig ne merjenek szólni senkinek, sem feljelentést tenni, mert a veszteség után ráadásul még börtönbe is kerülhetnek.

Sőt vele, ez utóbb jelzett vasárnapi mulatózásokor azt is elhittette, hogy éppen a nagy veszteség miatti bánátságban mulat is, mondván: «Ha a fejsze elveszett, veszteszen a nyelo is!»

Természetesen a másik két káros mindenben meg erősítette Major előadását. Ennélfogva azonnal Volenszkihez ment a járőr, hogy kikérdezze, esetleg, ha szükséges, őrizetho vegye.

Volenszki azonban, felesége állítása szerint, éppen a szabadszállási határban lakó bátyjánál volt látogatóban. S mivel a házuknál megtartott kutatásnak se volt eredménye, a járőr utána ment, abban a hitben, hátha a bátyja is részes a dologban. Velük mentek a károsok is.

Útközben puhatolva megtudta a járőr, hogy Volenszki két ladánybenei pusztai emberrel van összeköttetésben, minélfogva a bátyjánál feltalált Volenszkit, mintán a terhére felhozott csalásokot tagadta, sőt károsokat ismerni se akarta, őrizet alá vették és Ladánybene pusztára kísérték.

Igen ám, de Volenszki azt is tagadta, hogy neki ott ezinkostársai volnának, és a járőrnek azok se tudták a ezinkostársukat megnevezni, a kik az eddigi adatokat szolgáltatották, így aztán a ezinkostársak után kellett puhatolni előbb, s azokat a károsoknak esetleges felismerés végett bemutatni.

E puhatolás során megtudta a járőr, hogy R. Kiss Lukács és Gattyán András ladánybenei lakosok hamis ötkoronás-gyűrtés miatt már büntetve voltak. Abban a reményben tehát, hogy azok lehetnek a hasonló természetű csalás tettesei is, egymásután felkoreste őket a járőr a károsok és Volenszki kíséretében.

R. Kiss Lukácsot rögtön felismerte az egyik káros,

hogy ő az, a kinek a 2000 koronát Keeskeméten átadta s ezt a gyanúsított is beismerie, de már csak akkor, mikor az előzetes tagadása folytán nyomban megejtett házkutatás során, a tyúktól padlásán, szalma alá rejtve, egy pénztárczában 1143 koronát a járőr megtalált.

Mint hogy Kiss azt is bementa, hogy társai Volenszki és Gattyán voltak, ez utóbbihoz mentek el, a ki zinkostársait és károsokat együtt látván, már tisztában volt a dologgal, hogy itt a tagadás nem segít, hát be is ismert mindjárt mindent, azzal, hogy a cselekmény értelmi szerzője Volenszki volt, míg az összeszedett pénz őrizetét Kiss Lukácsra bízták, mert Volenszkit, mulatók természeté miatt, nem találták e célra eléggé megbízhatónak.

Három és fél évi börtönbüntetést kapott Volenszki a rossz szándékn szellemi tevékenységért, míg társai egyikét nyolcz hónapi, másikat pedig egy év és nyolcz hónapi börtönbüntetésbe vonta bele, s mindezt azzal a feltűnő költekezéssel és tüntető mulatozással ilézte elő, a melyről ő azt hitte, hogy mindenki csak magyaros virtuskodásnak fogja minősíteni.

Természetesen ez eset nyomozás alá vételénél is nagy szerepet játszott a csendőrt illető az a kötelezettség helyes felfogása és késedelem nélküli teljesítése, hogy a csendőr úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül minden körülötte történő eseményeket megfigyeljen, azokból, ha gyanusnak tünnek fel, a helyes és okszerű következtetéseket vonja le, tegye azt puhutolás és szükség esetén szorgosabb nyomozás tárgyává.

Mert, ha Batár Antal csendőr ez őrmester a látottak és az ott nyomban kapott információk felett — panaszos még nem lévén — egyszerűen napirendre tér és panaszosra vár, Volenszkira és társaira nézve aligha lett volna rossz vége az előbbi mulatozásának: mert a megfélemlített károsok már szegyenletükben se tettek volna panaszt ellenük, sőt egyikük, a ki a kétezer koronát vesztette, miután ez összeget a birtokára kölcsönképen vette fel s így majdnem teljesen tönkrement, a feljelentés helyett inkább az öngyilkosság gondolatával foglalkozott.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A megázás.

A meghülésnek, mint betegségokozó tényezőnek jelentősége a modern orvostudomány szemében nagyon csekély. Míg régebben több mint nyolczvan különböző betegség okai között szerepelt a meghülés, ma már igen sok kutató keréken tagadja, hogy volna meghülésből eredő betegség, sőt még azt sem hajlandó elismerni, hogy a meghülés közvetve, a fertőzésra való fogékonyság fokozásával volna betegségokozó. A kérdés még vita tárgya, s így merev álláspontra helyezkedni nem szabad, annál kevésbé, mert a tapasztalás valóban a mellett szól, hogy a szervezetet érő bizonyos

hideghatások szerepet játszanak a betegség keletkezésében.

Elméleti számítás szerint a megázás csakugyan oly körülmények közé hozza az emberi szervezetet, melyben jelentékeny melegmennyiséget veszíthet. Az esővíz rendszeren jelentékenyen (2—3 fokkal) hidegebb, mint a minő a levegő hőmérséklete. Ez azonban csekély jelentőségű, mert a legnagyobb hővesztést az okozza, hogy az átázott ruha elveszíti bősizigetelő képességét, és a test melegét kitűnően vezet. A nedvesség párolgása nagy hőmennyiséget kíván s a szükséges melegmennyiség nagyrészen a test melegéből vonódik el. Különösen ha a szél élénkíti a párolgást, lehet a hőelvonás nagyfokú és rohamosan történő. Még ha nem vesszük is számításba, hogy a levegő hőmérséklete eső alatt rendszeren lehül, maga az átnedvesedés elég ok lehetne a meghülésre. Az elmondottak alapján kiszámíthatjuk, hogy a megázás folytán beálló hőelvonás annál nagyobb, minél inkább válott a ruha hővezetővé, és minél nagyobb vízmennyiséget, kell elpárolgotatni.

A védekezés tehát többféle lehet. Megakadályozhatjuk a ruházat átnedvesedését; ezt a célt szolgálják a vízálló szövetekből készült ruhadarabok, melyek állandó viselése ugyan egészségtelen, — mert akadályozzák a pórusok lélegzését — megázás ideje alatt azonban nem kifogásolható. Ruháink szövetjét, különösen a turista- és vadászruhákét úgy kell megválasztanunk, hogy pórusaikat a víz ne tökéletesen töltse ki s így a ruha melegvédő képessége legalább részben megmaradjon. A nem simított flanel és lóden szöveteknek ez a tulajdonsága eléggé megvan. Ha az ázás csak rövid ideig tartott, és a száraz idő még szabadban talál, esetleg czélszerűvé válik — ha a hőmérsékleti viszonyok megengedik — az átázott ruhadarabok levevése, mert ezáltal megtakarítjuk a bennük lévő víznek testünk melegével történő eltávolítását. Sokszor, különösen zivataros eső idején az a fogás is beválik, hogy az eső előtt a mennyire csak lehet levetkőzünk, és ruháinkat az ázástól vízálló hátizsákban megóvva, tuss módjára élvezzük a záport, hogy utána megtörülközve száraz ruhánkat felöltösk, vagy átázott ingünkre öltve a kabátot, Priessnitz-borogatásban folytassuk utunkat. Az utolsó pont, tudniillik az út folytatása, igen fontos. A testi munka, a gyors gyaloglás testünk hőtermelését jelentékenyen fokozza, és nemcsak a lehűlést teszi kisebbé, hanem a tapasztalás szerint a meghülés veszedelmét is jelentékenyen csökkenti. Hiba tehát átázottan kocsiba ülni vagy átázott ruhában megpihenni.

Ha alkalmunk van valami hajlékba betérni, czélszerű levetkőzni, megtörülközöni és csak a tüznél megszáritott ruhába öltözni újra, de testünknek mozgás útján történő fölmelegítéséről ilyenkor sem szabad megfeledkezni.

Forró ital, tea, limonádé megsziintotik az ereknek a hideg hatása alatt beálló görcsöt és ezáltal úgy látszik meghülés-ellenesen hatnak. Rövid ideig tartó meleg vagy forró fürdő igen nagy lázás, vagy tartós borzongás esetén jó.

A lábbeli megázadására s a láb fölmelegedésére is ügyelnünk kell, mert ez a nagy fölszínű, de melegtermelő izmok nélkül való, s gyakran rossz vérkeringésű testrészt gyakran igen nehezen melegszik föl. Ajánlatos a forró lábfürdő, a láb erőteljes megdörzsölése durva ruhával, sóborzseszszel, denaturált szeszszel vagy hóval.

A megázás különben sokkal ritkábban okoz betegséget, mint sokan gondolják. Gyakorlatos katonák, turisták, a szabadban dolgozó munkások, földművesek,

gyakran bőrig áznak, s ettől ugyan nem lesz semmi bajuk. Mint pontos megfigyelés, különösen bizonyító erejű a következő eset, melyett O. Rybák dr. ismertette. 1912 június 2-án a prágai tornaversenyen 5445, 6—16 éves iskolásgyermekek a tornatéren 46 percig tartó záporosk ért. A levegő hőmérséklete 26.2 fokról 11.5-re szállott le, a levegő nedvessége 60-ról 94 százalékra nőtt. A bőrig ázott gyermekek az eső után teljesen átázott polgári ruhájukba öltöztek s részben kocsin, részben gyalog távol eső otthonukba indultak, miközben a legtöbb megegyszer megázott. A nedvesség és hideg 2—4 óra hosszat hatott a gyermekekre. Mintaszerű pontossággal ellenőrizték a határfelvezér gyermek egészségét a következő időben, s megállapították, hogy hét napon belül csak tizenkét könnyű jellegű megbetegedés fordult elő, s ezek is oly természetűek voltak, hogy legföljebb ötöt lehetett némiképen a megázásból eredő meghűléssel magyarázni.

A megázás tehát, mint betegségkókozó tényező, rendszeres körülmények között jelentéktelen, s az egészséges embernek, még ha nem is valami nagyon edzett, nem kell tőle félnie.

KÉPEINKHEZ.

A kivándorlók ellenőrzése.

Még alig mult pár évtizede, hogy hazánkból az Amerikába való kivándorlás nagyobb mérvben megkezdődött. A mult század nyolcvanas éveiben még csak imitt-amott akadt egy-egy vállalkozó szellemű magyar, a ki elszánta magát a nagy utra; más azonban, ha csak itthon rossz fát nem tett a tűzre, a mi miatt, hogy a raboskodást elkerülje, menekülnie kellett valahova s utja éppen a tengerentúrra vezetett, nem igen kísérte meg a kivándorlást.

Akkortájtban még jobb jártak a kivándorlókra odaát. A szorgalmas, ügyes munkás pár év alatt esinos összeget gyűjthetett össze s külföldre vén itthonmaradt hozzátartozóinak keresete feleslegét, csakhamar hire futott a dollárok hazájában tapasztalt jólétnek s úgy ezek révén, mint a kivándorlási hiénák csábításai folytán, mindig többen és többen vették kezökbe a vándorbotot, csapatostól hagyták itt a régi hazát, a szülőföldet, a minél előbb való meggazdagodás reményében rövidebb-hosszabb időre úgy, hogy a mult évtizedben már törvényileg kellett szabályozni és korlátozni a kivándorlást.

Azota, bár egy ideig a tengerentúli gazdasági válság és a bevándorlásnak ott is megnehezített körülményei, itthon pedig a törvényvel való szabályozás korlátozták a kivándorlást, mégis annyira megszapordott a kivándorlók száma, hogy a mult évben való mozgósítási viszonyok miatt már külön a célra szervezett határesendőrségre kellett bízni a kivándorlás ellenőrzését és az utlevélek kiadását is korlátozták, hogy a tartalékos hadkötelesek és népfelkelők, a kikre esetleg szükség lehetett volna itthon, ki ne menekülhessenek katonai szolgálati kötelezettségeik elől.

A jelen számunkban közölt képeken a júnoshegyi állomásnál való ellenőrzés egyes mozzanatait mutatjuk be olvasóinknak, a mint a határszélhez már közeledő vonatok utasait a határszéli esendőőr átvizsgálja. Végigjárja a harmadosztályú kocsikat s mindenkit igazolásra szólít, előkéri utlevelét s bizony alig akad vonat, a melyen kivándorlók nem volnának s köztük sok katonaköteles férfi, a kik nem annyira munkakeresés céljá-

ból, hanem inkább a katonáskodás elől kísérik meg a kiszökést.

A esendőőr azután Turócszentmártonban leszállítja az utlevél nélküli férfiakat s átadja a határszéli rendőrkapitányságnak, a hol jegyzőkönyvet vesznek fel velök s 10—15 napi fogházra ítéelve, azonnal fogdába is teszik őket, büntetésük letöltése után pedig viszaküldik illetőségi helyeikre.

Igy megy ez naponta, éjjel-nappal, hazánk minden határszéli állomásán s bizony sok dolgot adnak az ott beosztott bajtársainknak, hogy a mindenféle ürügyek alatt menekülni szándékozó kivándorlókat teleplezhessék és a kiszökésben megakadályozhassák.

HIREK.

Augusztus 18. Hajnali öt órakor a Gellért-hegy ormáról 24 ágyulövés, zenés ébresztő és az ünnepi harangok zugása jelezték a székesfővároban Ő császári és apostoli királyi Felsőlege legfelsőbb Hadurunk 83-ik születésnapjának felvirradását. A csapatok kivonulása és a szokásos vérmezői díszszemle, a kedvezőtlen időjárás következtében, e nagy napon elmaradt ugyan s így a katonai ünnepség csupán a Ludovika Akademiában, a végzett akadémikusok felavatásával kapcsolatosan nyugtatt a szemlélőknek lelekenelő látványt. Az ünnep egyházi része délelőtt a budavári helyőrségi- és a koronázó Mátyás-templomban folyt le, a katonai és polgári előkelőségek részvételével, amelyen a külföldi hatalmak képviselői is teljes számban részt vettek. A hálaadó istentisztelet után a miniszterelnök a miniszterelnöki palotában, a hadtestparancsnok pedig a Hungária-szalodában adott ebédjeiken látták vendégül a katonai és polgári előkelőségeket, a melynek során a miniszterelnöknek az ünnepelt és világszerte nagyrabecsült Uralkolónkra mondott pohárköszöntőjét is 24 ágyudörgés jelezte. A lobogódszt öltött városban levő laktanyák legénysége szintén ünnepi hangulatban költötte el az e napon hagyományosan szokásos ünnepi ebédjét, bőséggel fohászt küldve a Mindenhatóhoz, hogy a népe millióinak sorsát atyai felelős szívében viselő, bölcsen uralkodó Királyunkat és legfelsőbb hadurunkat még igen soká éltesse!

«Személyleírás a bűnvádi eljárás céljaira» ezimén egy könyv került ki a sajtó alól, mely a m. Kir. igazságminisztérium folyó évi 9900/1913. I. M. számú rendeletével megállapított új személyleíró módszer alkalmazását, valamint a használandó új úrlap kitöltési módját ismerteti. A könyv, mely a hivatkozott igazságügyminiszteri rendeletnek gondos tanulmányozás utáni alapos ismertetése s e téren oly hézagpótló, hogy annak ismerete nélkül az új módszer szerinti, helyes személyleírás, amely egyébként Bertillon világhíri antropometrikus rendszerén van felépítve, ugyszólván el sem képzelhető. A 95 oldalra terjedő és 55 szemléltető ábrával is kiegészített könyv határozottan értékes utmutatója mindazoknak, kik a nyomozó szolgálat terén mozognak s a kik hivatásuk iránt csak a legcsekélyebb érdeklődéssel is viseltetnek, mert ezen könyv, világos leírása és egyszerűsítő iránya, valamint képletes magyarázata által, már rövid tanulmányozás után, mintegy a nyomozó szeméi elő állítja és ezáltal természetesen könnyebben felismerhetővé is teszi a nyomozottat. A könyv szerzője besenyői László Béla főhadnagy, oktatótiszti Székesfehérváron, ki szakirodalmunk terén már nem ismeretlen, s kinek e műve, — mely a nyomozás ügyét határozottan egy nagy lépéssel vitte előbbre — méltán

ronja a figyelmet magára. A keménykötésű könyv bolti ára 3 korona. Hivatalos hasznúakra szerzőnél rendelve 2 korona.

Baleset. Hilák Ferencz bátorkeszi őrsbe í csendőr ez. őrmester, augusztus 9-én Tóth József dunamocsi lakosnak, ki régi ismerőse volt, egy forgópisztolyt vitt ajándékba. A forgópisztoly, miközben annak kezelését az őrmester Tóthnak magyarázta, vigyázatlanságból elszűlt és a lövedék Tóth mellébe hatolva, azt életveszélyesen megsebesítette. Tóth az esztergomi kórházba szállíttatott. A baleset pedig bírói vizsgálat tárgyává tétetett.

Fegyelmi zavar. Gál Sámuel alvinczi őrsbeli csendőr, augusztus 11-én a városból ittasan hazatérve az őt emiatt kérdőre vont őrsparancsnok ellen kardot rántott s azzal az őrsparancsnok védelmére siető Csiki Domokos csendőrt lábszáron megvágva, súlyosan megsebesítette. Gul csendőr elfogtatván, elme a hadtörvényszéki eljárás, vizsgálati fogságba helyezése mellett, elrendeltetett.

Kérelmek. Kóta Lajos, Újaradon állomásozó csendőr kéri Erdős Lajos csendőr ez. őrmestert, ki az altiszti tanfolyamot 1912-ben Szegeden végezte, hogy címét egy fontos ügyben közölje vele. Józsa István, Dicsőszentmártonban állomásozó csendőr kéri az altiszti tanfolyamot 1911 tavaszán hallgatott Csatlós János csendőr ez. őrmestert, hogy címét egy szinten fontos ügyben mielőbb közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az európai népek átlagos életkora. A «Revue Medicale» kimutatása szerint valamennyi európai népek átlagos élettartása 39 évi. A közlemény megszükött francia területességgel Ausztriát és Magyarországot ismét egy talap alá foglalja. A kimutatás szerint Svédországban a lakosok átlagos életkora 50 év és két hónap, Norvégiában 47 év és hat hónap, Dániában 48 év és két hónap, Írországban 48 év egy hónap, Anglia és Skótzországban 45 év és öt hónap, Belgiumban 44 év és tizenegy hónap, Svájcban 44 év és négy hónap, Hollandiában 44 év, Oroszországban 43 év és hét hónap, Franciaországban 43 év és hat hónap, Németországban 39 év és négy hónap, Olaszországban 39 év és két hónap, Portugáliában 36 év, Romániában 35 év és tizenegy hónap, Görögországban 35 év és négy hónap, Ausztriában és Magyarországon 34 év és két hónap, Bulgáriában 33 év és hét hónap, Törökországban 33 év és négy hónap, Spanyolországban 32 év és négy hónap. A Bulgáriára és Törökországra vonatkozó adatokban természetesen nincsenek benne a lefolyt háboruk öldöklő emberpusztításai.

A legnagyobb elrettartalmú Svédország és a legkisebb Spanyolország között az átlagos különbség 17 év és tíz hónap. Mindamellett jellemző, hogy 60—100 évesek mindkét országban egyenlő arányszámban vannak. Ebből az következik, hogy az életkor nagy különbsége a fiatalabb nemzedék nagyobb számban való elbalálózása által áll elő. Jelentős szerepe van itt a gyermekek aránytalan nagy halálozásának. Spanyolországban gyermekhalandóság igen nagy. A gyermek, illetőleg a csecsemőhalandóság szoros összefüggésben van az anyatejjel való táplálással. Svédországban a csecsemők 89 százalékat anyatejjel vagy dajka által táplálják; az üveggel való táplálás nagyon ritka. Angliában 77 százalék, Hollandiában 65 százalék, Franciaországban 61,5 százalék, Németországban 58,5 százalék, Olaszországban

57 százalék és Spanyolországban 52 százalék a természetes táplálásban részesülő gyermekek arányszáma. Ez a skála teljesen vág az átlagos életkor adataival.

Az erkölcsös Amerika. A newyorki hatóság a nyilvános táncz helyek számára újabb rendeletet bocsátott ki, mely szerint a pinczéréknek az egyes női vendégekkel szemben különös figyelmet kell tanusítani. Ha a nő egyedül jelenik meg a táncz helyen, a pinczérnek nem szabad megengedni, hogy idegen úr közelébe hessen hozzá, viszont az sincs megengedve, hogy az egyedül lévő nő idegen úrral mulathasson. Az ilyen tilalmak valóban neveléségek azzal a ténnyel szemben, hogy a hatóság nyugodtan tűri, hogy Newyork város legelőkelőbb hivatalnokai leánykereskedelemmel foglalkozhassanak.

Repülőgép a földmérés szolgálatában. Az utolsó két év óta gyakran vetődik föl az eszme, hogy egyes vidékeket, a melyeket nehéz megközelíteni vagy a hol huzamosabb ideig való tartózkodás több okból lehetetlen, repülőgépről vagy légbajóról kellene fölmérni s így készíteni róluk térképet. Egy német katona-pilóta most memorandumban részletesen kidolgozott tervvel áll elő, hogy az aviatikai csapat számára csupán ezen a módon készítsenek új térképeket. A terv kivitele csupán pénzkérdés, azaz, mondja az ötletes katona-pilóta, miután a katonaság számára mindig van pénz, nem is kérdés. Az olasz-török háború alatt az olaszok, a kiknek Tripoliszról meglehetősen gyér térképük volt, ezen a módon, repülőgépről és légbajóról csinált fölvételek alapján készítették térképeket, a melyeknek kitűnő hasznát vették a háború ideje alatt, de hasznát látják most is.

Villámcsapások. Az utóbbi hetekben elvonuló zivatarok ismét számtalan példát nyújtottak arra, hogy a fák alá menekülő embereket rendszerint agyonsújtja a villám. Ügylátszik, még mindig nem méltányolják kellőképen a rég idők óta gyűjtött tapasztalatokat és sokan akadnak, a kik egyenesen belerohannak vesztükbe. Nagyvárosban általában véve ritkán fordul elő villámcsapás, valószínűleg azért, mert a felhők elektromossága számtalan alkalmat talál a csendes kiegyenlítődesre. A magasan kiemelkedő építmények, mint például a templomtornyokat, kéményeket is megkiméli, noha ezeknek legtöbbször villámbarítóval is el van látva. Rebizonyult tény, hogy a táviró- és telefonhálózatok a nagyvárosokban nem bogy fokozzák, sőt ellenkezőleg, csökkennek a villámcsapás veszélyét. A ki tehát zivatar idejében egy táviró- vagy telefonhálózattal borított házban tartózkodik, meglehetősen biztonságban érezheti magát. Éveken át tett megfigyelések bizonyítják, hogy a villámcsapások száma a zivatar tartamához viszonyítva jelentősen csekélyebb olyan helyeken, a hol a táviró be van rendezve, mint olyan helyeken, a honnét hiányzik; továbbá, hogy a villámtól sújtott lényeket sohase érte a távbeszélő vezeték közelében a szörcsétlenség. Ezeket a megfigyeléseket számosan megerősítették már. Ellenben másképen alakulnak a viszonyok az országutakon meg a falvakban: itt sokkal nagyobb a villámcsapás eshetősége és a szabadban tartózkodó emberek sokkal jobban ki vannak téve a veszedelemnek, mint azok, a kik zárt helyen tartózkodnak. A legnagyobb veszélyben természetesen azok forognak, a kik a zivatar idejében fa alatt keresnek menedéket. Ebben az esetben a fa mineműsége, valamint a talaj alkotórészei is fontos szerepet játszanak. A villámcsapás iránt legfogékonyabb a nyírfa és a tolgysfa, a szilfa, míg a fenyőfa kevésbé fogékony.

a bükkfa pedig még kevésbé. Mint a tapasztalatok bizonyítják, sok függ attól is, hogy a fák egyenes sorban, csoportokban vagy erdőséget képezve állnak e. Leggyakrabban az egyenes sorban álló fákat éri a villám — ezek közt is a nyárfa foglalja el az első helyet. A fenyőről azt tartja a néphit, hogy biztos védelmet nyújt, de ez a fölfogás téves. Nagyon elterjedt az a vélemény, is, hogy zivatar idejében különösen veszedelmes az erdőben a tartózkodás, általánosságban véve ez szintén nem igaz mert a tapasztalat szerint zárt területen, egyenlő magas fák között is viszonylag ritkán fordul elő villámcsapás. Csak ott ólalkodik a veszedelem, a hol a fák közt nagyobb tisztások terülnek el vagy ott, a hol egyes fák jóval magasabbak, mint a többiek. Az erdőbe csapó villám azonban föltétlenül csak egy fát sújt, a melynek gyökerei aztán levezetik a földre. Eből meg lehet állapítani, hogy a fák közt tartózkodó ember még az erdőben is kikerülheti a villámcsapás veszedelmét.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennéltozva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Özvegy járásörmesterné. 1. Az 1912 előtt elhalt egyének özvegyei nyugdíjának 20%-os emelése az 1912. LXV. t.c. 81. §. utolsó bekezdése értelmében a nevelési járulékra nem vonatkozik. 2. Sem az ideán, sem jövőre nem kapnak engedélyt.

52. 1. Nincs kilátás. 2. Nem jár.

1091. Szegénységi bizonyítvánnyal esetleg a gimnáziumban is megkaphatja.

Nyugdíjas. Nyugdíjmelésre nincs igénye.

Érdeklődő. Őszszel Részletkérdésekről még nem nyilatkozhatunk.

Kíváncsi 10. Kérését nem értjük. Fejezze ki magát szabatosabban.

Ungvár. 1. Egyenruhához olalfegyver jár. Nem értjük azonban, hogy teljesíthet egyenruhában próbaszolgálatot. 2. Csak az viselheti, a kinek igényét az előjárók megállapították és megállapították. Forduljon tehát azokhoz. 3. Az 1912. LXV. t.c. 42. §. értelmében megszűnt a sebesülési pótdíj. 4. A községi előjáráságnak adja át.

7. Sorsjegye nem nyert.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves Bőrő Hazai allábornagy!

Kitünő szolgálata elismeréséül Önnek I. osztályú vas-koronarendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Bad-Ischlben, 1913. évi augusztus hó 12-én.

Ferencz József, s. k.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi augusztus hó 14-én Bad-Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával, kitünő szolgálata elismeréséül legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a katonai érdemkeresztet:

Tirts Béla századosnak, a II. számú csendőrkerületnél. Ő császári apostoli és királyi Felsége egyttal legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy alább megnevezett egyéneknek, kitünő szolgálataik elismeréséül a legfelsőbb megelégedés kifejezése és pedig:

Szőke Béla századosnak és

Kolba Oszkár főhadnagyak, a II. számú csendőrkerületnél, tudtul adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsége ugyanezen legfelsőbb elhatározásával az alább megnevezett egyéneknek, kitünő szolgálataik elismeréséül, legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet:

Suba Béla őrsvezető ez. őrmesternök, a II. számú csendőrkerület állományában;

az ezüst érdemkeresztet:

a következő őrsvezető ez. őrmestereknek:

Galicza Mihálynak,

Bara Gábornak és

Vadász Károlynak a II. számú csendőrkerület állományában.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi bázak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletítés ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyveikére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamattól levonásával). 2. Oly takarékbetét után, melynek a betéte az 1. pontban jelzett. 3. mezzal időt ki nem kóti, 5% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamattól levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki értékekre részvényekre.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy elzárólagos biztosíték ellenében, jó nyeres kamattal, mellett. Utalványok, intézkedések és chequék beszedését vállaljuk igen megerőltelt költségek felszámításával.

Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Vargyas Antal őrmester, Szőke Zakariás csendőr ez. őrmester és Ferencz József csendőr, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiváló eredményes működésükért és példás magaviselelőikért.

Rebrán Péter őrsvezető ez. őrmester, Papp Mihály és Szántó Antal csendőrök, az 1912. évben Teichmann József sóvárad lakos sérelmei elkövetett 13,000 korona értékű lopás tetteseinek 97 órán át fáradságot nem ismerő, lankadatlan szorgalommal és kitartással teljesített leleményes és körültekintő nyomozás során eszközölt kézrekerítéséért.

Patakfalvi Mihály járásőrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes működéséért és ügybuzgóságáért, őrsének példás rendbentartásáért és minden irányu használhatóságáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Csibi Ferencz őrsvezető ez. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért.

Orbán János próbcsendőr, ki az 1912. évben Teichmann József sóvárad lakos sérelmei elkövetett 13,100 korona értékű lopás tetteseinek 97 órai fáradságot nem ismerő lankadatlan szorgalommal és kitartással teljesített nyomozás során eszközölt kézrekerítésénél járőrvezető őrsparancsnokát hathatósan támogatta.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Lugosi Longin, Paracetic József, Bulyovesics Gergely, Világos József, Kovács Albert, Illés István, Pintér József, Koltai János, Székely Lajos, Németh Miklós, Frank Szilvéstör, Szabó Ferencz II., Adámovics Márk, Hann János, Szabó István III., Berki József, Domány János, Kozma Sándor, Hebök János, Varnyu Sándor és Lévai Sándor; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Tóth Ferencz I., Lovász Ferencz, Adám János, Kanihsai György, Butor József, Varga Sándor L., Simon János I., Szabó Lajos I., Busa Vendel, Gulyás Mihály, Pulai László, Deli Győző, Külöczy György, Pál János I., Skoda György, Bíró Domonkos, Horváth István X., Németh István II., Illés János, Ilencz János és Kolozsi Péter csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Jakabos Pál őrsvezető ez. őrmester, Eröss Gizellával, 1913 június 25-én, Nyujtódon.

Koroján János őrsvezető ez. őrmester, László Anna Máriával, 1913 július 19-én, Csikszerezán.

Inczé István őrsvezető ez. őrmester, Sipos Ilonával, 1913 július 7-én, Aranyosfőn.

Varga Kálmán csendőr ez. őrmester, Sámel Erzsébettel, 1913 július 20-án, Genesen.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Zsinka István őrsvezető ez. őrmester, Lang Teréz Annával, 1913 július 12-én, Rigósfürdőn.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában: Drabos Jónás csendőr ez. őrmester, Hrucsurik Gabriellával, 1913 július 12-én, Besztercebányán.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Erdős András őrsvezető ez. őrmester, Jancsó Ida Juliannával, 1913 július 6-án, Kézdiszentléleken.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: V. Varga Miklós csendőr ez. őrmester, Molnár Juliannával, 1913 július 5-én, Hajdúhözsörmezőn.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 50 fill.
Íróasztalra dobozok a 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírossal bevonva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bérmentve küldhetők czímre és ugyan-

csak bérmentve küldöm vissza is — legjobban és szépen be-kötetnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó áron aजर. l. **Makó Károly** könyvkötő és **Brassó** dobozgyártó, díjazott portómentes k.

FOGAK

A kinek műfogra, foghuzásra, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal ezimű fogműteremhez, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. Patent, szépadás nélküli fogszorok és egyes fogak. Csapos fogak, 22 kar. aranykoronák. Foghuzás árja emmentesen 2 K. Fogtömés arany, platina ezüst és ezerméttel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. A tartalom kézirattal fogak azonnal megszokhatók, rágásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívületes árat! Te efen: József 41—16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME

Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecské, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kö- és állatcsempészkek, figyelmeztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések bevezető-ére szolgáló lapokkal ellátva. Ára 60 fill. A korábbi parancsnokságok részben már annak használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskének minősítették. Az új emlékkereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.